

πως ἀνυμνεῖν καὶ λέγειν· »ἄσωμεν τῷ κυρίῳ, ἐν-
δόξως γὰρ δεδόξασται. ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν
εἰς θάλασσαν, βοηθὸς καὶ σκεπαστῆς ἐγένετό μοι εἰς
σωτηρίαν·« καὶ »τίς ὁμοίός σοι ἐν θεοῖς, κύριε, τίς
ὁμοίός σοι; δεδοξασμένος ἐν ἁγίοις, θαυμαστὸς ἐν-
δόξως ποιῶν τέρατα.«

XXXIX, 1 Ταῦτά τε καὶ ὅσα τούτοις ἀδελφὰ Κων-
σταντῖνος τῷ πανηγεμόνι καὶ τῆς νίκης αἰτίῳ κατὰ
καιρὸν ὁμοίως τῷ μεγάλῳ θεράποντι ἔργοις αὐτοῖς ἀ-
νυμνήσας, μετ' ἐπινικίων εἰσήλαυεν εἰς τὴν βασιλεύ-
ουσαν πόλιν. **XXXIX, 2** πάντες δ' ἀθρόως αὐτὸν οἱ τ'
ἀπὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς οἱ τ' ἄλλως ἐπιφανεῖς καὶ
διάσημοι τῶν τῆδε, ὥσπερ ἐξ εἰργμῶν ἠλευθερωμένοι,
σὺν παντὶ δήμῳ Ῥωμαίων φαιδροῖς ὄμμασιν αὐταῖς
ψυχαῖς μετ' εὐφημιῶν καὶ ἀπλήστου χαρᾶς ὑπεδέχον-
το, ὁμοῦ τ' ἄνδρες ἅμα γυναῖξι καὶ παισὶ καὶ οἰκετῶν
μυρίοις πλήθει λυτρωτὴν αὐτὸν σωτήρᾳ τε καὶ εὐερ-
γέτην βοαῖς ἀσκέτοις ἐπεφώνουν. **XXXIX, 3** ὁ δ'
ἔμφυτον τὴν εἰς τὸν θεὸν εὐσέβειαν κεκτημένος μήτ'
ἐπὶ ταῖς βοαῖς χαυνούμενος μήτ' ἐπαιρόμενος τοῖς ἐ-
παίνοις, τῆς δ' ἐκ θεοῦ συνησθημένος βοηθείας, εὐχα-
ριστήριον ἀπεδίδου παραχρῆμα εὐχὴν τῷ τῆς νίκης
αἰτίῳ. **XL, 1** γραφῇ τε μεγάλη καὶ στήλαις ἅπασιν
ἀνθρώποις τὸ σωτήριον ἀνεκήρυττε σημεῖον, μέση
τῇ βασιλευούσῃ πόλει μέγα τρόπαιον τουτὶ κατὰ
τῶν πολεμίων ἐγείρας, διαρρήδην δὲ ἀνεξαλείπτοις
ἐγχαράξας τύποις σωτήριον τουτὶ σημεῖον τῆς Ῥω-
μαίων ἀρχῆς καὶ τῆς καθόλου βασιλείας φυλακτήριον.
XL, 2 αὐτίκα δ' οὖν ὑψηλὸν δόρυ σταυροῦ σχήματι ὑ-
πὸ χεῖρα ἰδίας εἰκόνας ἐν ἀνδριάντι κατειργασμένης
τῶν ἐπὶ Ῥώμης δεδημοσιευμένων ἐν τόπῳ στήσαντας

αὐτὴν δὴ ταύτην τὴν γραφὴν ῥήμασιν αὐτοῖς ἐγχαράξαι τῇ Ῥωμαίων ἐγκελεύεται φωνῇ· »Τούτω τῷ σωτηριώδει σημείῳ τῷ ἀληθεῖ ἐλέγχῳ τῆς ἀνδρείας τὴν πόλιν ὑμῶν ζυγοῦ τυραννικοῦ διασωθεῖσαν ἠλευθέρωσα· ἔτι μὲν καὶ τὴν σύγκλητον καὶ τὸν δῆμον Ῥωμαίων τῇ ἀρχαία ἐπιφανείᾳ καὶ λαμπρότητι ἐλευθερώσας ἀποκατέστησα.«

XLI, 1 Ὁ μὲν οὖν θεοφιλὴς βασιλεὺς ὧδέ πη τῇ τοῦ νικοποιοῦ σταυροῦ ὁμολογία λαμπρυνόμενος σὺν παρρησίᾳ πάσῃ τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ Ῥωμαίοις αὐτοῖς γνώριμον ἐποίει. **XLI, 2** πάντες δ' ἀθρώως οἱ τὴν πόλιν οἰκοῦντες αὐτῇ συγκλήτῳ καὶ δήμων πλήθεσιν, ὡσανεὶ πικρᾶς καὶ τυραννικῆς ἀναπνεύσαντες δυναστείας, φωτὸς ἀπολαύειν ἐδόκουν καθαρωτέρων αὐγῶν καινοῦ τε καὶ νέου βίου παλιγγενεσίας μετέχειν. ἔθνη τε πάνθ' ὅσα ὠκεανῶ τῷ κατὰ δύοντα ἥλιον περιωρίζετο, τῶν πρὶν συνεχόντων κακῶν ἠλευθερωμένα, πανηγύρεσι φαιδραῖς εὐφραινόμενα τὸν καλλίνικον τὸν θεοσεβῆ τὸν κοινὸν εὐεργέτην ἀνυμνοῦντα διετελεῖ, φωνῇ τε μιᾷ καὶ ἐνὶ στόματι κοινὸν ἀγαθὸν ἀνθρώποις ἐκ θεοῦ χάριτος οἱ πάντες Κωνσταντῖνον ὠμολόγουν ἐπιλάμψαι.

XLI, 3 Ἡπλοῦτο δὲ καὶ βασιλικὸν ἀπανταχοῦ γράμμα, τοῖς μὲν τὰς ὑπάρξεις ἀφαρπαγεῖσι τὴν τῶν

οἰκείων ἀπόλαυσιν δωρούμενον, τοὺς δ' ἄδικον ἐξορίαν ὑπομείναντας ἐπὶ τὰς σφῶν ἀνακαλούμενον ἐστίας, ἡλευθέρου δὲ καὶ δεσμῶν παντός τε κινδύνου καὶ δέους τοὺς ὑπὸ τῆς τυραννικῆς ὠμότητος τούτοις ὑποβεβλημένους.

XLII, 1 Βασιλεὺς δ' αὐτὸς τοῦ θεοῦ λειτουργοὺς ευκαλῶν, θεραπείας αὐτοὺς διὰ τιμῆς ἄγων τῆς ἀνωτάτῳ ἡξίου, ἔργοις καὶ λόγοις τοὺς ἄνδρας ὡσανεὶ τῷ αὐτοῦ θεῷ καθιερωμένους φιλοφρονούμενος. ὁμοτράπεζοι δῆτα συνῆσαν αὐτῷ ἄνδρες εὐτελεῖς μὲν τῆ τοῦ σχήματος ὀφθῆναι περιβολῇ, ἀλλ' οὐ τοιοῦτοι καὶ αὐτῷ νενομισμένοι, ὅτι μὴ τὸν ὀρώμενον τοῖς πολλοῖς ἄνθρωπον τὸν δ' ἐν ἑκάστῳ τιμώμενον ἐποπτεύειν ἐδόκει θεόν. ἐπήγετο δ' αὐτοὺς καὶ ὅποι ποτὲ στέλλοιτο πορείαν, κὰν τούτῳ τὸν θεραπευόμενον πρὸς αὐτῶν δεξιὸν αὐτῷ παρεῖναι πειθόμενος. **XLII, 2** ναὶ μὴν καὶ ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ πλουσίας τὰς παρ' ἑαυτοῦ παρεῖχεν ἐπικουρίας, ἐπαύξων μὲν καὶ εἰς ὕψος αἴρων τοὺς εὐκτηρίους οἴκους, πλείστοις δ' ἀναθήμασι τὰ σεμνὰ τῶν τῆς ἐκκλησίας καθηγιασμένων παιδρύνων.

XLIII, 1 Παντοίας τε χρημάτων διαδόσεις τοῖς ἐνδεέσι ποιούμενος, τούτων δ' ἐκτὸς καὶ τοῖς ἔξωθεν αὐτῷ προσιοῦσι φιλόανθρωπον καὶ εὐεργετικὸν παρέχων ἑαυτόν, τοῖς μὲν ἐπ' ἀγορᾶς μεταιτοῦσιν οἰκτροῖς τισι καὶ ἀπερριμμένοις οὐ χρημάτων μόνον οὐδέ γε τῆς ἀναγκαίας τροφῆς ἀλλὰ καὶ σκέπης εὐσχήμονος τοῦ σώματος προὔνοει, τοῖς δ' εὖ μὲν τὰ πρῶτα γεγονόσι βίου δὲ μεταβολῇ δυστυχήσασιν δαψιλεστέρας

παρεῖχε τὰς χορηγίας, βασιλικῶ γέ τοι φρονήματι μεγαλοπρεπεῖς τὰς εὐποιίας τοῖς οὕτως ἔχουσι παρέχων· τοῖς μὲν γὰρ ἀγρῶν κτήσεις ἐδωρεῖτο, τοὺς δὲ διαφόροις ἀξιώμασιν ἐτίμα. **XLIII, 2** καὶ τῶν μὲν ὀρφανίαν δυστυχησάντων ἐν πατρὸς ἐπεμέλετο χώρα, γυναικῶν δὲ χηρῶν τὸ ἀπερίστατον ἀνακτώμενος δι' οἰκείας ἐτημέλει κηδεμονίας, ὥστ' ἤδη καὶ γάμοις ζευγνύναι γνωρίμοις αὐτῷ καὶ πλουσίοις ἀνδράσι κόρας ἐρημῖα γονέων ὀρφανισθείσας· καὶ ταῦτ' ἔπραττε προσδιδούς ταῖς γαμουμέναις ὅσα ἐχρῆν τοῖς λαμβάνουσι πρὸς γάμου κοινωνίαν εἰσφέρειν. **XLIII, 3** ὥσπερ δ' ἀνίσχων ὑπὲρ γῆς ἥλιος ἀφθόνως τοῖς πᾶσι τῶν τοῦ φωτὸς μεταδίδωσι μαρμαρυγῶν, κατὰ τὰ αὐτὰ δὴ καὶ Κωνσταντῖνος ἅμα ἡλίῳ ἀνίσχοντι τῶν βασιλικῶν οἴκων προφαινόμενος, ὡσανεὶ συνανατέλλων τῷ κατ' οὐρανὸν φωστῆρι, τοῖς εἰς πρόσωπον αὐτῷ παριοῦσιν ἅπασι φωτὸς αὐγὰς τῆς οἰκείας ἐξέλαμπε καλοκαγαθίας. οὐκ ἦν τ' ἄλλως αὐτῷ πλησίον γενέσθαι μὴ οὐχὶ ἀγαθοῦ τινος ἀπολαύσαντα, οὐδ' ἦν ποτ' ἐκπεσεῖν ἐλπίδος χρηστῆς τοῖς τῆς παρ' αὐτοῦ τυχεῖν ἐπικουρίας προσδοκῆσαι.

~~**XLIV, 1** Κοινῶς μὲν οὖν πρὸς ἅπαντας ἦν τοιοῦτος. ἐξαίρετον δὲ τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τὴν παρ' αὐτοῦ νέμων φροντίδα, διαφορομένων τινῶν πρὸς ἀλλήλους **XLIV, 2** κατὰ διαφόρους χώρας, οἷά τις κοινὸς ἐπίσκοπος ἐκ θεοῦ καθεσταμένος συνόδους τῶν τοῦ θεοῦ λειτουργῶν συνεκρότει. ἐν μέσῃ δὲ τῇ τούτων διατριβῇ οὐκ ἀπαξιῶν παρεῖναι τε καὶ συνιζάνειν κοινῶς τῶν ἐπισκοπουμένων ἐγένετο, τὰ τῆς εἰρήνης τοῦ θεοῦ βραβεύων τοῖς πᾶσι, καθῆστό τε καὶ μέσος ὡσεὶ καὶ τῶν πολλῶν εἷς, δορυφόρους μὲν καὶ~~